

You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the **University of Silesia in Katowice**

Title: Muzyczna działalność cieszyńskiej szkoły ewangelickiej w latach 1709-1730

Author: Zenon Mojżysz

Citation style: Mojżysz Zenon. (2012). Muzyczna działalność cieszyńskiej szkoły ewangelickiej w latach 1709-1730. W: J. Uchyła-Zroski (red.), "Muzyka w środowisku społecznym" (s. 163-172). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Zenon Mojżysz

Uniwersytet Śląski
Katowice

Muzyczna działalność cieszyńskiej szkoły ewangelickiej w latach 1709–1730

Ugoda altransztadzka z roku 1707 miała wielkie znaczenie dla porządku społecznego na znajdującym się wtedy pod panowaniem Habsburgów Śląsku. Traktat ten¹, wymuszony niejako obecnością w Europie Środkowej armii szwedzkiej, położył kres postępującej od wielu dziesięcioleci przymusowej rekatolizacji tej prowincji, a w księstwach brzeskim, oleśnickim i legnicko-wołowskim zwracał luteranom ich świątynie skonfiskowane po roku 1648. Przede wszystkim jednak „wszystkim śląskim luteranom zezwolono na prywatne wyznawanie religii oraz na udział w zamiejscowych nabożeństwach. Do tego dzieci mogły znowu otrzymywać naukę ewangelicką w zamiejscowych szkołach, względnie w domu, i nikt nie miał być zmuszany do wiary katolickiej lub katolickich praktyk kościelnych”².

Było to niemal równoznaczne z religijną tolerancją i stanowiło ewenement w habsburskich krajach dziedzicznych.

W styczniu 1709 roku, po dalszych rokowaniach, cesarz zgodził się też na wybudowanie w sześciu wybranych miejscowościach nowych kościołów ewangelickich, tzw. kościołów łaski. Jedną z tych miejscowości był Cieszyn. Dlatego też niemal natychmiast po oficjalnym wznowieniu działalności³ cieszyńskiej

¹ A także szczegółowe ustalenia wykonawcze tzw. Wroclawski Reces Egzekucyjny.

² F. M e t a s c h: *300 Jahre Altranstädter Konvention. 300 Jahre Schlesische Toleranz / 300 lat ugody altransztadzkiej. 300 lat śląskiej tolerancji*. Dresden 2007.

³ Początki reformacji w Cieszynie sięgają trzeciego dziesięciolecia XVI wieku; Księstwo Cieszyńskie aż do śmierci Elżbiety Lukrecji, jej ostatniej piastowskiej władczyni w 1653 roku, było w znacznej mierze ewangelickie; por. ks. K. M i c h e j d a: *Dzieje Kościoła ewangelickiego w Księstwie Cieszyńskim (od Reformacji do roku 1909)*. W: *Z historii Kościoła ewangelickiego na Śląsku Cieszyńskim*. [Red. T. Z i e l i Ń s k i]. Katowice 1992.

gminy luterańskiej, w 1709 roku wystawiono prowizoryczny kościółek drewniany⁴ z małymi organami na chórze, a także rozpoczęto naukę szkolną. Od samego też początku ważnym elementem działalności społeczności luterańskiej stała się muzyka. Do dziś zachował się interesujący dokument z roku 1710, rodzaj krótkiego podsumowania, w którym ujęte zostały najważniejsze organizacyjne aspekty dotyczące budowy i przyszłego funkcjonowania kościoła i szkoły⁵. Wynika z niego między innymi, że jednym z trzech nauczycieli, których zatrudnienie planowano od samego początku, miał być kantor⁶. Do jego zadań należało „poza innymi czynnościami szkolnymi [...] dzieci śpiewu uczyć, a przy nabożeństwach grać na organach”⁷. Obowiązki te musiały być dość uciążliwe i niezbyt dobrze opłacane, skoro kantor Knoch skarżył się później na to, że grając na organach podczas licznych nabożeństw „w lecie trzeba pocić się, a w zimie marznąć”⁸.

Znamy na razie nazwiska dwóch kantorów z pierwszego okresu działalności szkoły: pochodzącego z Węgier Andrzeja Fabriego i Jana Jakuba Knocha (od 1729).

W roku 1716 założono, z myślą o uczniach spoza Cieszyna, alumnat. Działalność swą rozpoczął on z sześcioma wychowankami, lecz już po kilku latach ich liczba wzrosła do kilkudziesięciu. Z zachowanych instrukcji szkolnych wynika, że do obowiązków alumnistów należało między innymi śpiewanie w chórze na nabożeństwach i na pogrzebach. Dlatego można przypuszczać, że trzon obsady wszelkich wykonań utworów muzycznych w kościele Jezusowym stanowili w tamtych czasach wychowankowie szkoły. Przypuszczenie to oparte jest na wielu przesłankach oraz na konkretnych dowodach.

W archiwum kościoła Jezusowego i w Bibliotece Tschammera oprócz wielu śpiewników i kancjonałów zachowało się do dziś także kilkanaście utworów wokalno-instrumentalnych z pierwszej połowy XVIII wieku⁹. Wykonania tych utworów stanowiły niegdyś muzyczną oprawę różnych uroczystości kościelnych oraz szkolnych. W zbiorze tym znajdują się między innymi dzieła, które rozbrzmiewały przy położeniu kamienia węgielnego pod budynek kościoła, utwory

⁴ Mury świątyni kamiennej wznoszono później wokół niego; por. K. M i c h e j d a: *Dzieje Kościoła ewangelickiego...*, s. 72.

⁵ Co ciekawe, dokument ten był przechowywany wraz z jednym z utworów muzycznych.

⁶ W klasie chłopców miał on być trzecim nauczycielem obok rektora i konrektora; do nauki dziewcząt przewidywano zatrudnienie tylko jednego nauczyciela.

⁷ K. M i c h e j d a: *Dzieje Kościoła ewangelickiego...*, s. 76.

⁸ Ibidem.

⁹ Są to głównie utwory typu kantatowego, por.: Z. M o j ż y s z: *Protestancka kultura muzyczna barokowego Cieszyna w świetle nowych badań*. W: *Kultura muzyczna na Śląsku. Materiały z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej zorganizowanej przez Bibliotekę Główną Akademii Muzycznej w Katowicach oraz Archiwum Śląskiej Kultury Muzycznej Katowice, 21–22 października 2009 r.* Red. M. B i e d a, H. B i a s. Katowice 2011, s. 43–56; znajduje się tam katalog tych utworów wraz z incypitami.

z okazji świąt (np. na Boże Narodzenie) oraz innych uroczystości, ważnych dla gminy ewangelickiej. Muzykalia te mają dla nas ogromną wartość, jako że stanowią jedyne zachowane do dziś namacalne ślady cieszyńskiej kultury muzycznej tamtych czasów. Można też dzięki nim pokusić się o jej wstępny opis.

Niektóre z wyżej wymienionych, rękopiśmiennych utworów zachowały się w postaci partytur, w kilku przypadkach dysponujemy jednak także dodatkowo oryginalnymi materiałami wykonawczymi: głosami wokalnymi i instrumentalnymi. W sumie pozwala to na dość dokładne określenie aparatu wykonawczego całokształtu tego repertuaru.

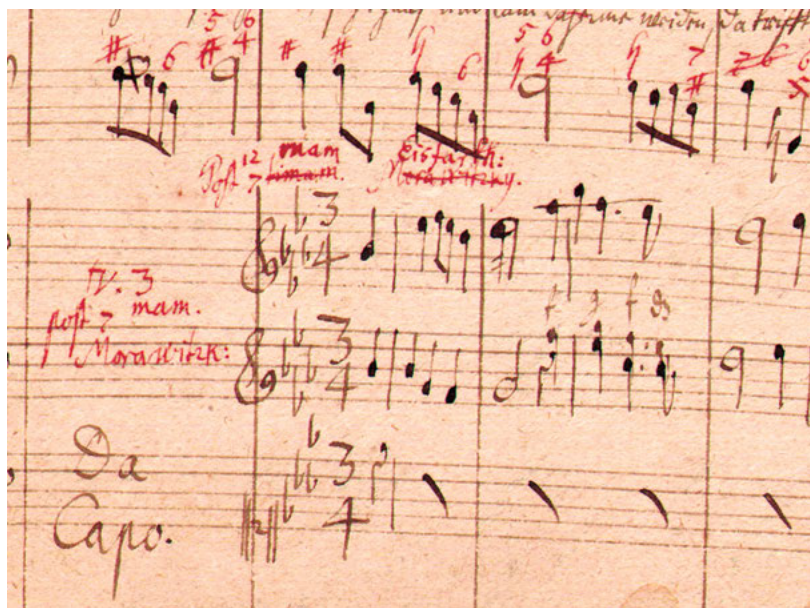
Stałymi elementami obsady są tu głosy solowe (przeważnie sopran lub tenor) i orkiestra. Mniej więcej w połowie utworów występuje dodatkowo także pełny chór (SATB). Podstawę składu orkiestry stanowią instrumenty smyczkowe (skrzypce, altówki) oraz *basso continuo* (organy, violone). Oprócz tego występują też różne instrumenty dęte: rogi, oboje, flety, fagot, a nawet trąbki. Co ciekawe, instrumenty dęte znajdujemy przede wszystkim w obsadzie utworów bez chóru. Raz jeden — w jednym z tych utworów, które wykonane były przy położeniu kamienia węgielnego pod kościół, a więc w momencie szczególnie podniosłym i uroczystym — spotykamy też kotły.

Trudno dziś stwierdzić dokładnie, jaka była liczba członków tej orkiestry, jednak ilość zachowanych pojedynczych głosów instrumentalnych świadczy raczej o tym, że był to zespół co najwyżej kilkunastoosobowy. Najskromniejszą obsadę instrumentalną znajdujemy w utworach z chórem: możliwe, że w tych dziełach instrumentalistów było jedynie kilku. Nie sposób też na razie określić liczebności chóru, w tym przypadku należy jednak przypuszczać, że chórzystów było więcej niż instrumentalistów: co najmniej kilkunastu, a może nawet kilkudziesięciu. Należy mieć nadzieję, że dalsze badania pozwolą na uściślenie tych danych.

W dalszej części tych rozważań chciałbym skoncentrować się przede wszystkim na trzech kantatach (B6, B12 i B7 według katalogu¹⁰) w języku niemieckim, które z całą pewnością należały nie do repertuaru kościelnego, lecz szkolnego. Dwie z nich, kantaty na głosy solowe, chór i orkiestrę (B6 i B12) to utwory dość szczególne, których forma dostosowana została ściśle do kształtu uroczystości, w czasie których były wykonywane. Muzyka stanowi w nich oprawę kilkunastu okolicznościowych mów, wygłoszonych przez uczniów. W materiale nutowym znajdujemy tego ślady: w odpowiednich miejscach zanotowano, po której przemowie ma zostać zagrana dana część.

W kantacie B6 przy poszczególnych notatkach tego typu pojawiają się nawet konkretne nazwiska: Marklowsky, Morawitzky, Eisfarth i Straus. Nie wiemy jednak, czy uczniowie ci wygłaszali wspomniane mowy, czy chodzi tu o wykonawców danych utworów.

¹⁰ Ibidem.

Fot. 1. Fragment muzyczny oracji (kantata B6). Źródło: Ze zbiorów autora

Takie muzyczne wykonania „z oracjami” przebiegać mogły za każdym razem według nieco innego scenariusza. I tak na przykład w kantacie B6 zapiski o oracjach znajdujemy dopiero pod koniec partytury. Prawdopodobnie więc w czasie tej uroczystości mowy uczniów wygłaszane były w drugiej części, po stosunkowo długim, muzycznym wstępie. W kantacie B12 z kolei grupy dwóch lub trzech oracji (jest ich tu w sumie trzynaście) poprzedzielane są pojedynczymi ariami, a więc teksty i muzyka prezentowane były na przemian.

A photograph of a handwritten musical score on aged paper. The score consists of four staves. The top staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). It contains several measures of music with notes and rests. The text "Orat." is written above the staff. The second staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). It contains several measures of music with notes and rests. The text "Aria" is written above the staff. The third staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). It contains several measures of music with notes and rests. The text "Gottlob Ewau, Gottlob Githu, bleibst uns alle" is written below the staff. The fourth staff has a bass clef and a key signature of one flat (Bb). It contains several measures of music with notes and rests. The text "Morgau nan, Gottlob Ewau, bleibst uns alle Morgau nan." is written below the staff.

Fot. 2. Fragment muzyczny oracji (kantata B12). Źródło: Ze zbiorów autora

Interesujące wnioski nasuwają się także w czasie próby datowania tych kantat. Na nutach kantaty B6 zapisana jest dokładna data: 17 listopada 1727. Niestety, nie znamy dat wykonania kantat B12 i B7, jednak najprawdopodobniej pochodzą one z drugiej połowy lat dwudziestych XVIII wieku, a nie należy też wykluczać możliwości, że kantata B12 rozbrzmiewała w czasie uroczystości, kiedy to „przy poświęceniu [nowej — Z.M.] szkoły w roku 1725 uczniowie wygłosili mowy w języku niemieckim, łacińskim, polskim, czeskim, francuskim, greckim i hebrajskim”¹¹. Taka propozycja datowania opiera się na mojej analizie całości cieszyńskiego zbioru. Daty wykonania, czasami nawetienne (jak w przypadku kantaty B6), zapisano jedynie na kilku partyturach, jednak po uwzględnieniu różnych czynników (wygląd utworów, charakter pisma, styl, obsada itd.) cały zbiór podzielić można na dwie grupy. Do pierwszej zaliczyć należy pięć utworów wyraźnie starszych, wykonywanych w pierwszych latach istnienia szkoły i kościoła (B1 — B5 oraz C1 i C2). Ich potwierdzone daty wykonania to lata 1710 (C1 i C2), 1712 (B1 i B5) i 1713 (B2). Są to utwory solowe, bez udziału chóru. O tym, że pozostałe utwory, te z udziałem chóru, pochodzą najprawdopodobniej z drugiej połowy lat dwudziestych XVIII wieku świadczą zanotowane daty: 1726 (B9b i B10) i 1727 (B6). Pośrednio też można założyć, że chór zaczął odgrywać większą rolę w życiu muzycznym gminy dopiero po utworzeniu (1716) i okrzepnięciu instytucji alumnatu. Wiadomo też, że na lata dwudzieste XVIII wieku przypadł wielki rozkwit szkoły — duża liczba uczniów umożliwiła zapewne także dynamiczny rozwój chóru.

Jeżeli chodzi o teksty, to kantaty B6 i B12 są utworami świetnie nadającymi się do wykonywania w czasie szkolnych uroczystości. Ich specyficzna tematyka oraz moralizatorski ton są w tym kontekście jak najbardziej na miejscu. Zwraca też uwagę użycie wielu barokowych figur retorycznych oraz całej gamy środków poetyckich: wymyślnych przenośni, porównań itp., a więc elementów, które uczniowie poznawali w czasie nauki retoryki.

Kantata B6 *Wer sich darauf geben soll, dass er das Gestetz des Höchsten lernt* („Kto ma się poświęcić nauce prawa [Boga] Najwyższego”) traktuje przede wszystkim o wartości Słowa Bożego i opisuje, na czym powinna polegać służba Bogu, oraz co to znaczy być prawdziwym „uczonym w Piśmie”. Prawdziwa pobożność, uczoność, uczciwość i prawość przeciwstawione są tu faryzejskiej religijności „na pokaz” i pogoni za doczesnymi korzyściami i światowymi uciechami. Tekst ten ma też silny wydźwięk lokalny: kilkakrotnie podkreślana jest w nim chlubna rola Śląska w rozwoju nauki i w krzewieniu Słowa Bożego.

Dzięki Bogu! Także nasz Śląsk
ma znawców prawdziwej Bożej nauki,

¹¹ K. Michejda: *Dzieje Kościoła ewangelickiego...*, s. 79.

którzy z dawien dawna już w duchu i prawdzie
o istocie prawości
w mowie świadczyli oraz w piśmie.
Imiona ich powinny w księdze sprawiedliwych
oraz w mądrości altanach pozostawać
wiecznie żywe i błogosławione¹².

W innym miejscu autor tekstu zwraca uwagę na temat, który cieszyńskim ewangelikom musiał być szczególnie bliski: na znaczenie obecności Słowa Bożego w codziennym życiu rodzinnym.

Gdy Boże Słowo w domach nie kwitnie,
pień żaden ze swymi gałęzmi
zaprawdę nigdy się nie zazieleni¹³.

Zupełnie inna w charakterze, choć podobna pod względem użytych środków, jest kantata B12 *Luft und Wetter, Wind und Regen* („Powietrze i pogoda, wiatr i deszcz”). W kolejnych częściach wymieniane są różnorakie dary Boga: pogoda, zdrowie, ludzki rozum i umiejętności, bogate plony („manna z nieba”), całe piękno natury („przestworza i rzeki, góry i lasy”), bogactwo stworzenia („któż policzy owoce, ptactwo i zwierzynę”), wody i zioła lecznicze oraz opatrzność Boża, dzięki której człowiekowi niczego nie brak. Przesłaniem tej kantaty jest, aby przez pokazanie namacalnych przykładów Bożej dobroci i szczodroblowości nakłonić słuchaczy do okazania Bogu wdzięczności i głoszenia Jego chwały.

Cóż możemy Tobie oddać
Boże za to, co nam dajesz,
wszystko świadczy o nadmiarze
i bogactwie Twej dobroci.
O rozpalże nasze dusze,
by się same sobie dały,
byśmy, jak to się należy,
dla Twej chwały tylko żyli,

¹² Przekład tego typu tekstów nastęrcza wielu trudności ze względu na ilość występujących w nich środków poetyckich o często podwójnym znaczeniu. Tu w ostatnim wersecie na przykład mowa jest dosłownie o imionach mających pozostać „zawsze zielonych i świeżych w błogosławieństwie”, co jest z kolei dosłownym nawiązaniem do obrazu „altan mądrości” w wersecie poprzednim.

¹³ Tłumaczenie w miarę dosłowne. Użyte w tej „botanicznej” przenośni i jednocześnie grze słów w ostatnim wersecie wyrażenie „auf einen grünen Zweig kommen” (dosłownie: dojść do zielonej gałązki) znaczy: dorobić się, mieć powodzenie; mając na uwadze tylko znaczenie tekstu, fragment ten należy rozumieć: Tam, gdzie w rodzinach nie zna się, nie czyta Słowa Bożego, tam nie należy spodziewać się niczego dobrego (dobrobytu i pomyślności w znaczeniu zarówno duchowym, jak i materialnym).

bo cóż Tobie dać możemy,
za to wszystko, co nam dajesz
tłum. — Z. Mojżysz

Utworem, moim zdaniem, najciekawszym, który w kontekście środowiska szkoły cieszyńskiej interpretować można jednak tylko i wyłącznie jako przewrotną satyrę, jest solowa kantata B7 *Kommt, ihr angenehmen Kinder* („Chodźcie, o wy miłe dzieci”). Tekst tego utworu — podmiot liryczny zwraca się bezpośrednio do słuchaczy, w domyśle: uczniów szkoły — jest peanem na cześć przyjemności, lenistwa, „galanterii” i w prześmiewczy sposób neguje wszelkie trudy związane z nauką. Muzyka zaś w swoisty sposób podkreśla najważniejsze elementy tekstu. Po wstępie instrumentalnym, w którym przedstawiony zostaje materiał muzyczny arii, ten pierwszy utwór śpiewany w dobitny sposób akcentuje przesłanie całości:

Chodźcie, o wy miłe dzieci,
chodźcie i miłujcie próżniactwo.
Zobaczcie, dzięki moim spacerom¹⁴
będzie wam przyjemnie.
Przy tym wiecznym studiowaniu
dłuży się wam tylko czas¹⁵.
Chodźcie, o wy miłe dzieci,
chodźcie i miłujcie próżniactwo.

Interesujący jest tu fakt, że kompozytor wybrał dla tej arii formę menueta, najpopularniejszego bodajże tańca dworskiego XVIII wieku. Choć rytmy menuetowe były w osiemnastowiecznej muzyce bardzo popularne, w tym wypadku zapewne miały one dodatkowo na celu szczególne zaakcentowanie świeckiego (*profanum*) charakteru całej wypowiedzi. W prowadzeniu linii melodycznej zwraca uwagę dziwaczna figura na słowach „angenehmen Kinder” (= miłe dzieci) i ozdobne rytmiczne podkreślenie słowa „Müßiggang” (= nieróbstwo), a także wyróżniający się monotonią (siedmiokrotne powtórzenie tej samej nuty) fragment „bei dem ewigen Studieren” (= przy tym wiecznym studiowaniu).

Część druga kantaty to recytatyw z towarzyszeniem instrumentów (*recitativo accompagnato*). Podmiot liryczny otwarcie wyśmiewa tu wszelkie znoje i trudy, niezbędne do uzyskania wiedzy, proponując w zamian „święty spokój” i „królestwo niebieskie”. Wyraźnie wyczuć tu można nawiązanie do popularnego w kulturze europejskiej wątku bajecznej krainy szczęśliwości i lenistwa, mlekiem i miodem płynącej, w której w niczym nie trzeba się wysilać.

¹⁴ Prawdopodobnie chodzi tu o wagary...

¹⁵ Tu w oryginale „wird euch Zeit und weile lang” = dłuży się wam czas i chwila; nieprzetłumaczalna gra słów: weile lang = Langeweile = nuda.

Na cóż to chcecie,
gorzkiego trudu niewolnicy,
pracy ciągle się poświęcać
i żyć spętani
wedle reguł Filozofii;
u mnie wasze Królestwo Niebieskie
i święty spokój
na pewno znaleźć można.
Wy głupcy, do szkół zdążacie
i pozwalacie się haniebnie zwodzić.
Chodźcie tu do mnie,
chęć innych obyczajów was nauczyć,
tutaj można *modnego* coś¹⁶ usłyszeć,
ja strachu i pilności nie cenię,
kto mnie wybiera,
na pracy nadmiar nie narzeka¹⁷.

Także w tym utworze kilka kluczowych słów, wyrażeń: „süße Ruh” (= święty spokój), „ihr Toren” (= wy głupcy), „Angst” (= strach) zostało w dyskretny sposób muzycznie podkreślanych. Następująca po tym recytatywie wirtuozowska aria w krótkich słowach, aczkolwiek jeszcze drastyczej niż w poprzednich częściach, akcentuje sedno wymowy całego dzieła.

Szkół nienawidzę,
z trudu się śmieję
Niech Pallas¹⁸ się martwi
i czuwa po nocach¹⁹.
Ja zwlekam i nigdy się nie przepracowuję.

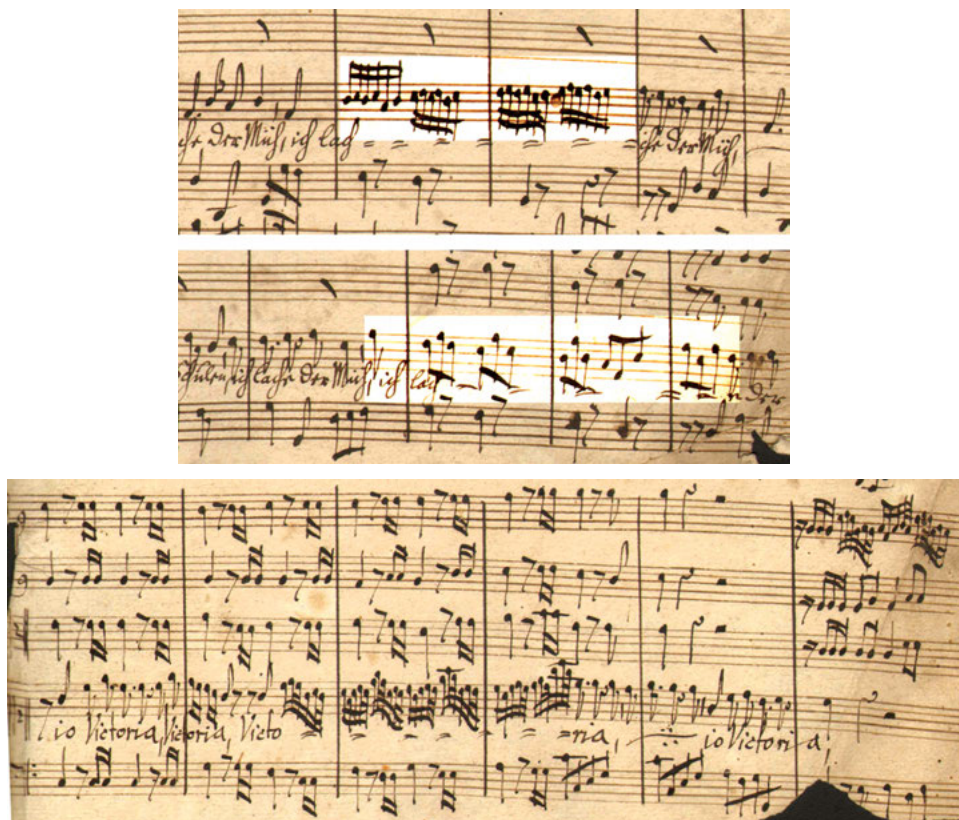
Również w tym przypadku kompozytor zastosował schemat rytmiczny tańca: skocznej siciliany. W utworze tym najwyraźniej chyba ze wszystkich części kantaty widoczne są bezpośrednie związki muzyki z tekstem. Mamy tu w kilku miejscach do czynienia z jednoznaczna muzyczna wykładnią znaczenia tekstu. I tak słowo „lache” (= śmieję się) zobrazone zostało dwoma dwu- bądź dwuipółtaktowymi figurami — druga z nich to wirtuozowska koloratura naśladowująca brzmienie śmiechu. Z kolei fragment „wacht vom Abend bis an Morgen” (= czuwa po nocach) został przedstawiony jako monotony ciąg wielu nut, a na słowie „(ich) trödel” (= zwlekam) długie nuty wraz z przesunięciem akcentu metrycznego rzeczywiście wywołują wrażenie oczekiwania, zwlekania.

¹⁶ W oryginale: „was *galantes*”.

¹⁷ W oryginale: „klagt über keinen Schweiß” = nie narzeka na pot; skrót myślowy, chodzi tu oczywiście o pracę w pocie czoła.

¹⁸ Pallas Atena, grecka bogini mądrości.

¹⁹ W oryginale: „wacht vom Abend bis wieder zum Morgen” = czuwa od wieczora do rana.

Fot. 3. Kantata B7: dwie figury obrazowe na słowie „lache” (śmieję się) oraz „victoria” zwycięstwo. Źródło: Ze zbiorów autora

Ostatnia część kantaty w formie dziarskiego marsza symbolizuje ostateczny triumf próżniactwa nad pilnością. Za wyraz ironii uznać można użycie tu łaciny, języka, którego uczniowie mieli obowiązek używać jak najczęściej, a co niejednemu z nich zapewne sprawiało niemałe trudności...

Hejże Zwycięstwo!
 Odpędźcie natychmiast młodzieńcy
 serca ciężkie troski,
 pierzcha pilność.
 Tedy młodzieńcy potężni
 oddajcie się memu odpoczynkowi
 zmęczona jest już szkolna rzeczpospolita²⁰
 Hejże Zwycięstwo!²¹

²⁰ Jeśli autorzy chcieli przez użyte tu wyrażenie *res scholastica* nawiązać do *res publica*.

²¹ Dziękuję Panu Doktorowi Bartoszowi Awianowiczowi (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) za tłumaczenie tekstu z łaciny i krytyczne uwagi.

Najbardziej charakterystycznym elementem warstwy muzycznej jest kilkakrotnie pojawiająca się na słowie „Victoria” (= zwycięstwo), a później grana także przez skrzypce, skomplikowana koloratura.

Podsumowując, można stwierdzić, że **cieszyńska szkoła ewangelicka odgrywała w pierwszej połowie XVIII wieku znaczącą rolę, stanowiło lokalne ognisko kultury muzycznej**. W samym Cieszynie, mieście wówczas niezbyt dużym, musiała być jedną z najważniejszych instytucji kulturalnych. Należy spodziewać się, że dalsze badania ujawnią jeszcze wiele nowych informacji, dotyczących tego niemal zupełnie nieznanego, muzycznego rozdziału w historii ziemi cieszyńskiej.

Zenon Mojżysz

The music activity of the Evangelic school in Cieszyn between 1709 and 1730

S u m m a r y

Important historical events and privileges at the beginning of the 18th century at the time of the Habsburg ruling in Silesia, provided useful conditions for the development of the activity of many Evangelic parishes. On the basis of the Atlandstadt agreement from 1707, forced reCatholicization stopped, confiscated temples were brought to Lutherans back (the process taking place since 1648), and the agreement was received to build new Evangelic parishes. The Evangelic parish in Cieszyn was created as early as in 1709. A characteristic of a music life in the Evangelic school became the main research problem of the very article. The musical fragments of cantatas prove the research results.

Zenon Mojżysz

L'activité musicale de l'école évangélique à Cieszyn dans les années 1709—1730

R é s u m é

Les événements historiques importants et les privilèges du début de XVIIIe siècle de l'époque de la regne d'Habsbourg en Silésie ont garanti des conditions favorables au développement de nombreuses paroisses évangéliques. La convention d'Altrandstadt en 1707 met fin à une re-catholicisation, les luthériens récupèrent leurs églises (le processus dure à partir de 1648) et obtiennent l'autorisation de fonder de nouvelles paroisses évangéliques. La paroisse évangélique à Cieszyn a été fondée déjà en 1709. La caractéristique de la vie musicale de l'école luthérienne à Cieszyn est l'objectif de cet article. Les fragments musicaux des cantates de cette école documentent les résultats des recherches.